

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **S. G.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 11 września 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 25 maja 2021 r., sygn. akt IX K 1709/20,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania;**

**2. wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji obciąża
Skarb Państwa.**

Michał Laskowski

Piotr Mirek

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kielcach, wyrokiem z dnia 25 maja 2021 r., sygn. akt IX K 1709/20, uznał S. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 209 § 1a

k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., polegającego na tym, że „w okresie od 10 sierpnia 2019 roku do 21 czerwca 2020 roku w K. uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości ugodą sądową wydaną przez Sąd Rejonowy w K. o sygn. akt III RC [...] z dnia 7 lutego 2019 roku na rzecz córek M. G. i W. G., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przy czym naraził osoby najbliższe na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”.

Za to przestępstwo, na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1 k.k., art. 34 § 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie córek M. G. i W. G.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 2 czerwca 2021 r.

Kasację od tego wyroku wniósł na korzyść oskarżonego Prokurator Generalny. Zaskarżając go w całości zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących uprzedniej karalności oskarżonego, co doprowadziło do niedokładnego określenia przypisanego mu czynu i skazania S. G. za cały zarzucany mu aktem oskarżenia czyn z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., popełniony w okresie od 10 sierpnia 2019 r. do 21 czerwca 2020 r., podczas gdy za występki na szkodę tych samych małoletnich pokrzywdzonych, zamykający się w granicach od 10 sierpnia 2019 r. do 11 kwietnia 2020 r. został on już uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 września 2020 r. o sygn. akt IX K [...] /20.

W konkluzji kasacji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, a to

pozwoilió uwzględnici ją w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Z przytoczonych powyżej wyroków Sądu Rejonowego w Kielcach wynika, iż dotyczą one przestępstw niealimentacji, popełnionych przez oskarżonego S. G. na szkodę tych samych małoletnich pokrzywdzonych – M. G. i W. G.. Pierwszy z wydanych wyroków (sygn. akt IX K [...]20) obejmuje okres od 10 sierpnia 2019 r. do 11 kwietnia 2020 r., drugi zaś chronologicznie wyrok obejmuje okres od 10 sierpnia 2019 r. do 21 czerwca 2020 r. (sygn. akt IX K [...]20). Zestawienie treści analizowanych orzeczeń prowadzi do wniosku, że kwestia odpowiedzialności oskarżonego za uchylanie się o wykonywania obowiązku alimentacyjnego w okresie objętym tym drugim wyrokiem, zawierającym się w granicach od 10 sierpnia 2019 r. do 11 kwietnia 2020 r., była przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu, które wcześniej zostało prawomocnie zakończone.

Zgodzić się trzeba ze skarżącym, że przyczyną zaistniałego stanu rzeczy było naruszenie w postępowaniu zakończonym wydaniem zaskarżonego wyroku przepisu prawa procesowego, a to art. 366 § 1 k.p.k. Wbrew zawartej w nim normie obligującej przewodniczącego do czuwania nad prawidłowym przebiegiem rozprawy i zwracaniu uwagi na to, aby zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, w toku przewodu sądowego nie zaktualizowano danych o karalności oskarżonego. Skutkowało to poczynieniem nieprawidłowych ustaleń co do faktycznej i prawnej sytuacji oskarżonego, w tym także w zakresie, w jakim została ona ukształtowana wydanym wobec niego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 29 września 2020 r., sygn. akt IX K [...]20, a w konsekwencji nieprawidłowym ustaleniem okresu niealimentacji za jaki S. G. mógł zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

Powyższy uchybienie nie ma jednak charakteru bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. zachodzi wyłącznie w sytuacji, gdy okresy obu przypisanych oskarżonemu czynów pokrywają się ze sobą i są identyczne, względnie gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej. Jednocześnie przyjmuje się, że w wypadku przestępstw wielokrotnych, do których należy występpek z art. 209

§ 1 k.k., nie ma stanu rzeczy osądzonej, jeżeli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy tylko fragmentu zarzucanego później czynu. Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego w okresie nieobjętym prawomocnym skazaniem jest już nowym czynem przestępnym, pociągającym dalszą odpowiedzialność karną, przy czym granice czasowe kolejnego przestępstwa powinny być dokładnie określone, z uwzględnieniem treści poprzedniego wyroku skazującego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 kwietnia 2024 r., II KK 115/24; z dnia 12 marca 2024 r., sygn. akt II KK 631/23; z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KK 222/17).

Suszenie zatem podnosi się w kasacji, że na gruncie rozpoznawanej sprawy, wobec tego, iż przypisany oskarżonemu występnek uchylenia się od alimentacji wykracza poza okres objęty uprzednim prawomocnym skazaniem, uznać należy, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa – art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia. W jego następstwie doszło bowiem do dwukrotnego skazania S. G. za ten sam fragment czynu (od 10 sierpnia 2019 r. do 11 kwietnia 2020 r.), polegającego na niealimentacji na rzecz tych samych małoletnich pokrzywdzonych.

Prawidłowe ustalenie okresu niealimentacji miało w rozpoznawanej sprawie tym większe znaczenie, że po wyłączeniu z okresu wskazanego w opisie czynu zarzucanego oskarżonemu okresu objętego wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. akt IX K [...] /20, prawnokarnej ocenie Sądu podlegałoby zachowanie oskarżonego jedynie w odniesieniu okresu zawierającego się w granicach od 12 kwietnia 2020 r. do 21 czerwca 2020 r., a więc niepełnych 3 miesięcy, co jest istotną okolicznością w kontekście znamion czynu zabronionego z art. 209 § 1 k.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania.

Michał Laskowski Piotr Mirek Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[PGW]

[ał]